

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évi ára 24 korona.
Félévi ára 12 korona.

VIDEKEN:

Évi ára 26 korona.
Félévi ára 13 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hatásos póttör sor egyszer 20 fill.
Minden következőnél 16 fill.
Nyilatkozat sora 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyenlő vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 222
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 121

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBEN JÓZSEF

Péntek, november 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: Pénzüntézetli tisztviselők szervezkedése.
- Villogások.
- Mozgósítás előtt.
- A császárszüleum és a magyar képviselőház.
- A t. Házból.
- A foltogatók nyomában.
- A belügyminiszter címére!
- Hatvan ezer koronás pör.
- Véres harc a vadörzökökkel.
- A vingar mozil.
- Steinheil festő gyilkosai.
- Alkudozások a hegyaljai motorosra.
- A sí-detektívfonók.
- Tarkaságok.
- Téma: Titkos jelek. Irta: Horkey Elemér.

Pénzüntézetli tisztviselők

szervezkedése.

Irta: Fodor Gyula.

Aradmegyei Takarékpénztár titkára.

Mint minden társadalmi s foglalkozási osztályban, a pénzüntézetli tisztviselőkben is felébredt a szunnyadó vágy, hogy tömörülés s szervezkedés útján az egyesülésben, összetartásban rejülő erőit helyzetük javítására, sérelmeik orvoslására, jövőjük biztosítására, szóval minden irányu érdekeik istápelására kihasználhassák. Tekintettel a vidéki pénzüntézetek nagy közgazdasági jelentőségére s ebből kifolyólag arra a fontos szerepre, melyet ezen intézeteknek a tízezret meghaladó számú tisztviselői betöltenek, a megindult mozgalom, amennyiben az eddiginél még nagyobb

arányokat öltene, bizonyára általában megfelelő érdeklődésre tarthat számot.

Az egyesülés útján megvalósítandó program főbb pontjait a t. szerkesztőség kérése folytán a következőkben ismertethetem:

Első sorban ott van a nyugdíj kérdése. A vidéki pénzüntézetek egy nagy részénél még egyáltalában nincs nyugdíjalap, tehát a tisztviselők nyugdíj ellátásáról nincs gondoskodás, másik részénél pedig a nyugdíj biztosítás elavult vagy kezdetleges, vagyis hiányos s meg nem felelő. Tekintettel arra a fontos s bizalmi állásra, melyet a pénzüntézetli tisztviselők legtöbbje betölt, feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy munkaképtelenség s aggkor esetére (elhalálozás esetére pedig özvegyeik s árváik) megfelelő nyugdíjat élvezhessenek.

Nemcsak általános szociálpolitikai szabály ez, hanem eminens érdeke az intézeteknek is, mert arra az odaadó, becsületes s lelkiismeretes munkálkodásra, melyre az alkalmazottak részéről minden pénzüntézetnek nélkülözhetetlen szüksége van, csak olyan tisztviselőnél számíthat, aki azzal a nyugodt öntudattal dolgozik, hogy minden — önhibáján kívül előforduló — esetre existenciája biztosítva van. Azon intézetek száma, melyek ma már teljesen modern nyugdíj intézménnyel rendelkeznek, aránylag még nagyon kevés. De ha van is a nagyobb intézetek egy részének megfelelő, saját nyugdíjintézményük, nem hagyható említés nélkül az a körülmény, hogy mily nagy akadálya a

tisztviselők esetleges előhaladásának az, hogy hosszabb szolgálat után a szerzett nyugdíjigények által teljesen odaköttetnek (minek tagadhatatlanul előnyei is vannak) intézetükhöz, minek folytán más helyen netán kínálkozó magasabb állásra nem pályázhatnak a nyugdíj jogosultság elvesztése nélkül, mert természetesen egy intézet sem terhelheti meg nyugdíjalapját a kötelékéből önként kilépő s idegen szolgálatba szegődő tisztviselő javára. Ha valamely jobb állásban levő tisztviselő mégis átmegy más intézethez, akkor rendszerint az elszerző intézet kénytelen a nyugdíj tekintetében áldozatot hozni, de ezt az áldozatot csak kiváló képességű, vezetőszerepre hivatott tisztviselőkkel szemben hozhatják meg.

A program legfontosabb pontja tehát a nyugdíjügynek törvényhozási uton való rendezését keresztül vinni.

Addig is azonban, míg ez megvalósítható lesz, országos nyugdíjintézmény létesítése contemplálatik szövetségi alapon 200,000 korona biztosítéki alappal, a mi azonban talán még kezdetnek is elég szerény összeg.

Kivánják továbbá a tisztviselők jogviszonyaik rendezését esetleg egy, a magántisztviselőkről alkotandó törvény keretében. Ugyiszintén anyagi helyzetük javítását, minthogy sok helyütt — különösen a kisebb intézeteknél — a jelenlegi fizetések tisztességes megélhetésre módot nem nyújtanak. Sürgetik a szolgálati pragmatika megállapítását, a végkielégítés szabályozását, a szabadságidő kérdésének

Titkos jelek.*

Hiteles feljegyzések nyomán.

Valahányszor a falvak csöndes magányában, elhagyott tanyákon vagy az országutakon valami bűnös történet, a nyomozó-hatóság azon módon készen van a maga véleményével: „a tettesek kóbor cigányok voltak.” És e véleménynek a legtöbb esetben igaza van. Ha a nomád életű, a bűnre oly könnyen hajló és vadságában a vérengzésből legkevésbé sem irtozó nép, sok, igen sok dolgot ad a közbiztonság óréinek és az igazságszolgáltatásnak egyaránt.

Legkevésbé sem szabad azonban azt hinned, hogy a cigány a maga lopásait, betöréseit, gyilkosságait és rablógyilkosságait csak úgy, minden következetesség nélkül ölelgeserűleg, tán a pillanatnyi szükség, vagy nélkülözésnek engedve követi el. Oh nem! Hiszen a bűnkrónika tud már nem egy oly cigány bűntényről, amely az egyik faluban szerény kőtőféklóplással vette kezdetét, a másik faluban lökőlése: fel adódot, a harmadikban szekérlóplással felelődtébe, hogy aztán a hatodik határ valamely községének Werthelm-szekrény lopásával nyerjen szenzációs befejezést. Szóval: a cigányok költöket loptak, hogy legyen, min vezetni az elkötendő lovat, aztán szekeret szerestek a lopott ló mögé, amely szekéren elszállították a község Werthelm-kassáját — mindenestől!

* A „Közbiztonság” mai számából.

Ha semmi más nem bizonyítaná a cigánybűntények következetességét, mint azok a titkos jelek, amelyek állandó összeköttetésben tartják az ország kóborcigányait, már ez is elegendő volna annak a somoruténynek konstataálására, hogy cigányságunk, egy a legnagyobb raffinéziával szervezett bűn-konzorcium.

Es mondhatni, hogy ezeknek a titkos jeleknek óriási szóbőséggel rendelkező szótára valóban érdekes. Alfája: az egyes cigány-családok sínekből alkotott „gó hál almanach” ja. Így például a bácskai Várangy Putri családé fekete, a hevesi Gagyi családé kék, a borsodi Kolompároké sárga stb. A családokat megkülönböztető színek között azonban a vörös nem található, mert ez a szín — mást jelent. Ugyan milyen u-as gondola arra, hogy ha egy u-asál bozóton egy kék meg egy piros ruhafoszlányt lát fityegni, hogy ez azt jelenti, hogy a területen a Gagyi család operál és már készülő is valami cinos gyujtogatásra? Mert hát az általános sürzavar, ahol a „vörös kakas” terjesztését a maga félelemetes szárnyait, legalkalmasabb a lökötésre!

Vagy esetbe jutna e annak az országuton, jámboran kocogó vásárosnak, ha valamelyik mértföldjelző kövön megpillantja ezt az oda mázolt semmit: V., hogy egy fésőrán belül Fáraó népének néhány marcona fia felszékkel, puskákkal felfegyverkezve, arra foglalkodni, hogy ne fáradjon tovább a szekereáéssal, majd azt elvégszik ők, a vásáros pedig manjen vissza a maga fatornyos falujába, ha úgy tetszik — gyalog.

Hát másként nem is igen tetszene, mert a szekeret minden fe rakott portékájával a cigányok hajtják el.

Most már az lenne a kérdés, hogy honnan tudták meg az utonállók, hogy arra vásáros szekér fog elhaladni? Nos hát a leggyeserűbb módon: levelezés útján, amelyhez azonban legkevésbé sincs szükségük illatos velin-papírosra.

A cigányok ugyancsak betéve tudják minden országos vásár dátumát. Az országos vásár szokhelye körül fekvő falvakban azután, elsősorban elhelyeskednek a cigányok s ezalatt alig egy-két asszony óriai a sátorfájukat.

Mikor azóta kissegolták azt a falut, amelyből csak egy-két vásáros indul utra, akkor annak a falunak legutolsó házában ismét felűnik egy jel: X

Amikor azóta llyformán a „portyások” megtudják, hogy mely irányból váz a ó a szakkmány, akkor a falutól számított legeső fan, vagy bozóton, cserjén vagy bokron, nem ritkán az árokcséll bogáncs kórón, megjelenik egy fél szeokendő nagyságu fehér zongy. És a jel: X, hogy ebben az irányban hatad majd a országuton a vásáros szekér s ugyanakkor a V jellel megjelölik azt a mértföldkövet is, amelyen túl a cigányok „hadereje” támadásra készen koncentrálódik.

Szinte sta isztikailag ki van mutatva, hogy egy vármegye területén, egy évben, alig történik egy, legfeljebb két illu utonállásnál több, ami abban leli magyarázatát, hogy a cigányok jól tudják, hogy minden ilyen, esetleg sikerte-

rendezését, valamint az országos állás-közvetítés szervezését. Az intézetek s a tisztviselők között felmerülő vitás ügyek eldöntésére független, választott bíróságot óhajtanak létesíteni mindaddig, míg a tisztviselők jogviszonyai törvény keretén belül nem szabályoztatnak. A tisztviselők szakismereteinek fejlesztésére, szellemi niveaujára emelésére szakkönyvtárak létesítését, szakelőadások, tanfolyamok rendezését tervezik, valamint általában fejleszteni akarják a kartársak között az összetartás s érdekközösség érzetét.

Ezek volnának a fontosabb célok, melyek megvalósítását a mozgalom vezetői maguk elé kitűzték.

A mozgalom erőteljesen csak a f. év pünkösdjén megtartott vidéki pénzügyi tisztviselői kongresszus óta indult meg. Már korábban megalakult ugyan a Dunántúli pénzügyi tisztviselők egyesülete, mely szintén programjára tűzte az elso-roltak nagy részét s a mely rövid fennállása alatt elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki, majd a hevesmegyei pénzügyi tisztviselők egyesülete, azonban az ország tisztviselőinek figyelmét az említett kongresszus irányította sikeresen a szervezkedésre. A törv. az, hogy a tisztviselők megyei körzetenként külön-külön egyesületeket alakítsanak, melyek azután együttesen egy országos köteleket fognak alkotni. Eddig megalakult a fenti egyesületeken kívül a szathmármegyei, pestmegyei, jász-n.-kun-szolnokmegyei; alakulóban van a biharmegyei, csongrád-, csanádi stb. egyesület.

Sajnos azonban, hogy — mint hazánkban majdnem minden téren, úgy ezen a téren is — a mozgalomnak még csak első stádiumában a nézeteltérések, a visszavonás két táborba terelte a tisztviselőket, s a helyett, hogy kölcsönös megértésre törekedve, békés egyetértésben csoportosulnának a kitűzött zászló alá, mármár ádáz harcban törnek egymás ellen.

Az egyik tábor (a debreceni kongresszus irányítóinak szervezettjei) a Magyar-

országi Pénzügyi Intézetek Országos Szövetségének (értsd a vidéki pénzügyi intézetek orsz. köteléke) védszárnyai alatt szervezkedik a fővárosi kartársak kizárásával, míg a másik tábor ettől „független” szervezkedést csinál s a fővárosi „Pénzügyi Intézetek tisztviselők orsz. egyesület”-ével kíván karöltve működni.

Az előbbiek azt hiszik, hogy sokkal sikeresebben képviselhetik a tisztviselőség érdekeit, ha az intézetek, tehát a kenyér-adók jóindulatú támogatása mellett törnek a cél felé, míg az utóbbiak, abból kiindulva, hogy az intézetek s a tisztviselők érdekei sok tekintetben ellentétesek, azon a nézetben vannak, hogy a tisztviselők érdekképviselője nem helyezkedhetik a M. P. O. Sz.-nek védszárnyai alá.

Az előbbiek szerint továbbá más a helyzetük s mások az érdekeik a fővárosi tisztviselőknél, mint a vidékieknél, míg az utóbbiak lehetségesnek s célszerűnek tartják a fővárosiakkal való érdekközösséget. Ezekből az elvi ellentétekből (nem akarok más okokat is feltételezni) keletkezett a tábor kettészakadása.

Mi, akik innen távolról szemléljük a dolgok folyását, tehát teljesen tárgyilagosan ítélnünk: határozottan az előbbieknek kell hogy igazat adjunk. Mert hamar a tisztviselők táborra egyáltalában szervezkedni kíván, akkor csak helyeselhetjük azt az irányzatot, mely az intézetekkel egyetértve óhajta megvalósítani a kitűzött programot. Ne azt keressék a tisztviselők, ami őket intézeteiktől elválasztja, hanem azt, ami őket összehozza. Hiszen az érdekek nagyjából közösök, mert ma már minden pénzügyi intézet tisztábau van azzal, hogy csak megelégedett s ambiciózus tisztikarral lehet eredményesen dolgozni. De meg a nyugdíjintézmény megalkotását, a jogviszonyok szabályozását s minden egyebet sokkal inkább dűlőre juttathatnak, ha hátuk mögött az intézetek erős táborra áll.

A tisztviselők mozgalma komoly s imponáló csak akkor marad, ha megelégszik oly kívánalmak proklamálásával, melyek

mindenkép jogosak s méltányosak s nem ragadtatja el magát olyan követelésekre, melyek ezen a határon túl mennek. Ha pedig így lesz, akkor nem látom be a kárát annak, ha a tisztviselők a M. P. O. Sz. támogatását, mire az készséggel vállalkozik is, eleve biztosítani kívánják. A fő dolog — nézetem szerint — az, hogy a megoldandó kérdések napirenden tartásának. Az is bizonyos, hogy a fővárosi s a vidéki tisztviselők érdekei sok tekintetben eltérők; ami azonban nem lesz akadály annak, hogy közös érdekekben a vidékiek orsz. köteléke a fővárosiakéval — ha mindkettő meg lesz — majd vállvetve működjenek.

Ezek után sokan azt fogják kérdezni, hogy miért nem észlelhető eddig az aradiak körében semmiféle mozgalom? Erre is megfellelek.

Aradon, mint sehol a vidéken, — tulajdon nélkül állíthatom — csupa előkelő, nagy és hatalmas pénzügyi intézet működik, melyeknek modernt s nobilis gondolkodásu vezetői s igazgatói eddig is mindent elkövettek arra nézve, hogy tisztviselőik érdem és rátermettség, szorgalom s hasznavehetőség szerint lehetőleg a kellő erkölcsi és anyagi elismerésben részesüljenek. Majdnem valamennyi intézet tekintélyes nyugdíjalappal s többé-kevésbé megfelelő modern nyugdíjszabállyal bír s általában az intézetek vezetősége és a tisztviselők között olyan kordialis viszony áll fenn, mely legjobb biztosítéka a harmonikus együttműködésnek s záloga annak az odaadó s becsületes munkálkodásnak, melyre minden pénzügyi intézetnek szüksége van s melyet azok tisztviselőiktől joggal megkívánhatnak, megkövetelhetnek. Ez az oka annak, hogy az országos mozgalom hullámverése az aradiakat, noha természetesen ők sem lehetnek minden vágyak s törekvések híján, eddig nem érintette, ami azonban nem zárja ki azt, hogy teljes rokonszenvvel kísérjenek minden olyan törekvést, mely a béke és egyetértés jelében általában a pénzügyi tisztviselők tekintélyének emelését s erkölcsi és anyagi érdekeinek előmozdítását célozza.

A bank-kérdés. Budapestről táviratoznak: *Bilinszky* lovag, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója Pranger főtitkár kíséretében meglátogatta *Kossuth* Ferenc kereskedelmi minisztert, aki még mindig lakásán fekszik. Beszélgetésük főképp a bank-kérdésről szólt.

Az osztrák képviselőház megnyitása. Bécsből táviratoznak: Hosszu szünet után ma nyílt meg az osztrák képviselőház. Mikor az új *Bienert*-kabinet az ülésterembe lépett, az összes képviselők a teremben voltak. Az új miniszterelnök bemutatkozó beszéde nagyon tetszett. Majdnem az összes felszólalók helyeselték *Bienert* beszédét.

Bosznia annexiója. A „Zeit” jelent: *Vissontai* Soma, az annexió javaslat előadója, tegnap hosszabb ideig tanácskozott *Wackerle* miniszterelnökkel, a javaslat előkészítéséről. A kiküldött külön bizottság valószínűleg a jövő hó elején kezd meg a tanácskozást. E tanácskozáson részt vesz *Thallóczy* Lajos közös pénzügyminiszteri osztályfőnök is, hogy megadhasza a kellő felvilágosításokat.

len támadás, vagy sikerült rablás után következő országos vásárok alkalmával veszélyes, tehát a cigányok támadására alkalmas helyeket esendőökökkel szokták őrsíteni. Oly helyeken pedig, ahol a cigányok, kisebb lopásokkal garázdálkodva keltették fel a hatóság embereinek figyelmét, ott nagyobb büntény elkövetéséről, vásárok megtámadásáról nem kell tartani ki tekintetben garancia az a falu előtti harmadik mértőföldjelen, vagy határkövön, esetleg utmutatón megjelenő + +. Ez a vészjel.

Előnépszerűség tekintetében sem lehet panasza a cigányokra. Or. illemtudóan, akár csak a pesti szalónok világfiat, rendszeren ot hagyják névjegyeket! Ha valamelyik család látogatásával szerencsétlen a falut és már, akár besurruló tolvajlásokra, akár valami nagyobb betőre berendkedett, akkor a faluk előtt állani szokott védszentek, vagy kőkereszték tövében, csak néhány centiméternyire egy fél patkó van elásva. Erről a cigányok közt internacionális felszeről, mindannyian tudva a község határában sátorot vert cigányok, előérseket először is ideküldik ki és ha megtalálják a fél patkót, akkor bejebb már nem merészkednek, mert ott egy másik banda operál. És a cigány tekintetben nem ismer trófiát. Kegyetlenül feltő keny a zsákmányára!

A titkos jeladásokra, nem ritkán utasítják, erdős részek vagy erdők határait szolgálják, amelyek kérgelbe vágják jelzéseiket. Ha valamelyik természetű szépségekkel megáldott, vadírágos rét körül elterülő fák közé, valami ládális szerelmes pároska tévedne és a pillanatot poézisét megőrizendő, valami süttőgő lombu-

fa kérgébe langoló szívet akarna védeni, bizonyára elámulnának azokon az otromba ákombakomokon, amelyek ilyenformán éktelenítik el a fa kérgét: ||| □ + + + Ebből persze a laikus ki nem okosodik, de a cigány szonnal tudja, hogy négy nap múlva ama községben, amelyhez az erdő tartozik, lökhetés van készülében, tehát oda más cigány be ne tegye a lábát. Ennek a jelnek a jövőre való irányulása annyiban is csatlakozhat, hogy befejezett operáció után, a cigány lelkiismeretesen gondoskodik arról, hogy a jelet a fáról eltüntesse.

Nem kevésbbé érdekesek azok a jeladások, amelyek nem veszélyestek nagy mérvben a közbiztonságot, dacára annak, hogy a végük mégis csak egy-egy kisebb lopás. Ha t. i. cigánylakodalom van, akkor a nomádoktól fekete, zöld galyival, tarka kendőkkel díszítik fel sátorukat. Ha aztán a sátor ormára egy liba'oll is kerül, az már azt jelenti, hogy a násznépnek jó lesz esetesen egy kis pecsenyéről gondoskodni. Ezután már holt bizonyos, hogy a legközelebbi faluban, szegényebb lesz valamelyik gazdálkodó néhány baromfival, vagy egy két aprómalaccal, mert hát a gourmandériát sem lehet elvitatni a cigányoktól. Az ilyen pecsenyészerek operációkban sohasem vesznek részt az érdekeik felek, mert elvégre tagadhatatlanul kellemetlen volna, ha akár a vőlegényt, akár az örömapák valamelyikét, a lakodalom előtt fosztanák meg szabadságától.

Ha azonban valamelyik vőfély vagy pláne csak egy községes „vendég” kerül kére, az nem baj — van belőlük elég!

Horkay Elemér.

Villongások.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, november 26.

A Ház mai ülésén elfogadták a sürgős-ségre vonatkozó indítványt és így már holnap végkimerülésig tárgyalhatnak a képviselők. A mai ülésen ismét a magyar-román viszályt élesítették. Egy román képviselő azt hangosította, hogy Romániában nagyobb szabadsága van a parasztságnak, mint nálunk. Említett támadások érték a magyarság sorsából. Különben mindegyik a költségvetési vita keretében történt bizonyára azaz a tendenciával, hogy a különben száraz vita egyhangúságát előzzék.

Részletes tudósításunk a következő:

(A meghosszabbított ülések.)

Justh Gyula elnök pontban fél 11 órakor nyitja meg az ülést. Felolvassák és hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét. Következett a *Hoitsy* Pál és társai indítványa fölött a szavazás. Elnök megállapítja a Ház határozatképességét, majd vita nélkül elfogadják az üléseknek négy órával való meghosszabbítását.

Elnök jelenti, hogy a Ház ülését holnapról kezdő délelőtt 10 órától 2 óráig, délután 4 órától 8 óráig fogják tartani.

(A költségvetés tárgyalása.)

Következett a 1895 évi költségvetés tárgyalásának folytatása.

Issekutz György: A magyar nemzet türelmének és lojalitásának nagyobb bizonyítékát nem adhatta, minthogy tegnap Lukács László büntetlenül elmondhatta beszédét. Hosszasan polemizál Lukács beszédével, aki a nemzeti törvényt félremagyarásta. Majd a nemzetiségek államellenes törekvéseit támadja és azon reményben, hogy a magyar állam meg fogja tudni őrizni nemzeti jellegét a nemzeti alkálódásokkal szemben, elfogadja a költségvetést.

Utána Lukinics Odön horvát nyelven beszélt a javaslat ellen.

(A románok szabadsága.)

Vlád Aurél: Issekutz-cal vitatkozik. Azokban az államokban ahol több népfaj lakik, csak kétféle álláspont lehet, vagy a teljes egyenlőség, vagy az elnyomatás, de akkor az államnak bírni is kell azaz a hatalommal, hogy az idegen népfajt teljesen elnyomja. Bűzke lehetne Magyarország, ha a gyűlekezési és egyesülési jog terén olyan szabadságot adna minden polgárának, mint Románia ad a külföldieknek.

Kmetz Károly: Akkor mért lázadtak föl a parasztok?

Maniu Gyula: A maguk parasztjai kíváncsiak, azért nem lázadtak föl.

Elnök: Ne zavarják a tanácskozást.

Vlád Aurél: Mért lázadtak föl nemrég Békés- és Csauádmege parasztjai? Az olyan béke, amit csendőrszurony tart fenn, nem ér semmit. Veszedelmes volt most benyújtani ilyen választói törvényt, mert ez milliók arcúcsapását jelenti.

Simkó József: Neked is három szavazatod lesz, mit akarsz?

Vlád Aurél: Erősen támadja a plurális választójogot. Majd a költségvetés egyes tételeit bírálja. A költségvetést nem fogadja el.

Nevesel Mátyás horvát nyelven beszélt a javaslat ellen.

Wekerle miniszterelnök törvényjavaslatot

nyújt be a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről és a külkereskedelmi viszony ideiglenes rendezéséről.

Elnök ezután az ülést bezárta.

Mozgósítás előtt.

A balkáni veszedelem. — Pánik a tőzsdén.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 26.

A balkáni államokból ugyan ma kevés hír érkezett, de úgy Budapesten, mint Bécsben illetékes körök nagyon sötéten ítélik meg a helyzetet. A tőzsdéken ma teljes bizonyossággal beszéltek a mozgósításról és a háborus hírek hatása alatt valószínű pánik tört ki.

A török bojkott egyre tart. Ma egy magyar hajó bojkottálásáról is érkezett hír.

Távirati tudósításunk itt következik:

Pánik a börzéken.

Bécsből táviratozzák: A bécsi tőzsdén a háborus hírek befolyása alatt, különösen *Pallavicini* örgróf konstantinápolyi nagykövet visszahívásának és Oroszországnak a konferencia programhoz való ragaszkodásának hatása alatt ma délelőtt nagyon estek az értékek. Így a Hitelrészvény és az Államvasuti részvény 6 koronával, az Alpési bányarészvény pedig 8 koronával esett.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Ugy a budapesti, mint a bécsi börzén igen nagy izgatottságot keltettek ma reggel a háborus hírek. A budapesti értéktőzsde megnyitásakor az ultimo halasztással foglalkoztak, amelynek elintézése után átmenet nélkül válságosra fordult a helyzet. A külföldi tartott jelentéseket figyelembe nem vették, mely egy összeütközésnek híre, amelyet több reggeli lap közölt, nagy konsternációt okozva. Ezzel kapcsolatban hadseregünk mozgósításáról is terjedtek el hírek. A bécsi börzén elterjedt hírek szerint december 4-én jelenik meg a mozgósítást elrendelő hadiparancs.

A pénzügyesek ma azokhoz sorakoztak, akik kínálatukkal még jobban élesítették a helyzetet. Az értékek nagymértékben hanyatlottak és a zárlat gyenge volt. Az izgatottság nőttön-nőtt és minduntalanriasztó hírek terjedtek el. Közvetlenül zárlat előtt jelent meg a sajtóiroda közleménye, mely a szerb összeütközésről és a mozgósításról elterjedt híreket határozottan megcáfolta. Az árak erre kissé javultak. A bécsi tőzsdebiztos szintén kijelentette, hogy a bandabörtörésekről és egyéb fenyegető veszedelemről elterjedt hírek minden alapot nélkülöznek.

A budapesti hadtestparancsnok nyilatkozata.

Egy fővárosi estilap jelentése szerint *Czibulka* báró budapesti hadtestparancsnok úgy nyilatkozott a tisztek előtt, hogy háboru küszöbén állunk és minden pillanatban megtörténhetik az összeütközés. A hadtestparancsnok sajnálatát fejezte ki, hogy a péterváradai hid már fel van szedve, minek folytán Ujvidékről nem lehet Péterváradra élelmiszert szállítani.

A mozgósítási hírek.

Fővárosi tudósítónk jelenti: A közös hadseregnek mind a 110 gyalogezrede parancsot kapott, hogy egy-egy zászlóalj-t felemelt békelétszámra kiegészítve indítsanak utnak Boszniába és Hercegovinába. A közös hadügyminisztérium eddig csak annyit ismert be, hogy a Boszniában állomásozó 40 zászlóalj legénységét emelték fel századonként 36 emberrel. Evégből visszatartották a most tényleg szolgáló öreg bakákat és behívták az utolsó 3 évfolyam póttartalékát, összesen hat ezer embert. A majdnem hadi létszámú zászlóaljaknak legkésőbb december közepén kell az annektált tartományokba érkezni. Felállították a gépfegyver-osztályokat is, melyekkel sok gyalogezredet az utolsó pillanatban láttak el.

Szerbia, Montenegro és Törökország.

Belgrádból jelentik: *Milovanovic* dr. külügyminiszter Rómából visszaérkezett. *Lipovics* orosz tábornok Pétervárról ideérkezett.

Londonból táviratozzák: A *Daily Chronicle* nek jelentik *Milánóból*: Itt elkerülhetetlennek tartják a balkáni háborút. *Heléna* olasz királynő anyjával, a *montenegrói* fejedelemasszonnyal Milánóban találkozott. A találkozás célja állítólag a montenegrói vöröskereszt egyesület szervezése.

Konstantinápolyból jelentik: A „*Türkijs*“ nyilvánosan szalmazott cikkben azt írja, hogy a porta megfelelő *kártérítés* ellenében *hastlanló* *Bosnia* *annexióját* *elismerni* A török sajtó azt állítja, hogy *Austria* *Magyarország* a belső válságok elkerülése végett akar háborút.

Bojkottált magyar hajó.

Egy Budapestre érkezett távirat szerint az „*Adria*“ társaság *Árpád* nevű gőzösét Tripoliszban, amely török birtok, amidőn szállítmányát ki akarta rakatni, bojkottálták. A hajó ekkor visszavitte raktárát Maltába, hogy ott egy olasz társaság hajóján szállíthassa Tripoliszba. Az olasz társaság ugyan teljesíteni akarta a kívánságot, de a tervtől el kellett állni, mert a munkások a társaságot is bojkottal fenyegették. Az *Adria* távirati uton a kereskedelmi miniszterhez fordult közbenjárásért.

TANÜGY.

(—) Az aradvidéki tanítóegyesület új fiókja. Az aradvidéki tanítóegyesület eleki köre ma délelőtt közgyűlést tartott *Kisjenőn*. A gyűlést *Kovács* Vince, a tanítóegyesület elnöke nyitotta meg. *Balász* Ferencné aradi tanítónő tartott ezután érdekes felolvasást a nőkérdésről, melyért a közgyűlés az előadónak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. *Csiriké* Márton igazgató-tanító a ra'oktatás helyes módszeréről értekezett. *Mauer* Mihály igazgató-tanító pedig a közegészségügyi oktatásról tartott érdekes felolvasást. Rátétek ezután a közgyűlés összehívásának tulajdonképeni okára: az eleki fiók kettéosztására. A tanítóegyesület eleki köre eddig a kisjenői és az eleki járásra terjedt ki és ezért a kisjenői járás tanítóinak különösen télen sok időbe és fáradságba került az eleki gyűlésen való megjelenés. A közgyűlés ezért ma kimondta, hogy az eleki kört *ketté osztják eleki és kisjenői körre*, Elek és Kisjenő központtal. A közgyűlés után a kisjenői kaszinóban bankett volt.

(—) A munkás gimnázium, melyet a Kőlcsey-egyesületnek *Neonera* Andár elnöksége alatt működő bizottsága szervezett, második hete

működik már. Az első évfolyam hallgatóinak a száma eddig ötven. A beírások azonban még nem végeztek be. Az első három hónap tárgyául eddig a magyar földrajzból a *Vas kapuról* tartott két órán át előadást Kessler Károly, *Pelófiról* 3 órán át *Somogyi Gyula dr.*, a *közagazdasági fejlődés* történetéből 1 órán át Kessler Károly. Pénteken este kezd meg előadását a *magyar nyelv tudatos használatáról a fogalmazásban*, *Szölcset István*. Ugyanakkor folytatja Kessler Károly földrajzi előadásait *Fiume* jelentőségéről. A földrajzi előadásokat vetített képek kísérik. Ezeket *Matusik Márton* vetíti. A munkásgimnázium tagja minden munkás lehet, ha az 1 korona beíratási díjat lefizeti, amiért az igazolásul szolgáló leckekönyvet is megkapja.

A császárjubiläum és a magyar képviselőház.

Üdvözlő felirat a trónhoz. — Obstrukció készül.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 26.

Már a függetlenségi pártnak tegnapi esti pártvacsoráján híre terjedt, hogy *Wekerle Sándor* miniszterelnök december 2-án, az osztrák császárjubiläum alkalmából üdvözlőt akarja a felséget a magyar képviselőházzal. Ma reggel azután, egyik kormányhoz közel álló lapban ez a hír jelent meg:

Az osztrák császárjubiläum. Tudvalevőleg ő felsége december 2-án üli hatvanéves osztrák császári jubiläumát. Ez alkalomról az évforduló napján a magyar országgyűlésen is meg fognak emlékezni. Nevezetesen *Justh Gyula* fog a képviselőház elnöki székéből enunuciációt tenni, a mely a történelmi és közjogi szempontok épségben tartása, illetőleg feltüntetése mellett meg fog felelni az udvariasság követeléseinek.

Ezt a hiradást nagyon élénken tárgyalták ma a képviselőház folyosóján. Azt beszélték, hogy az enunuciációt a kormány pénteken a délutáni ülés végén akarja tételni, mert december 2-án nem akar semmi körülmények közt ülést tartatni a képviselőházzal. Ezt úgy akarják megcsinálni, hogy hétfőig le szeretnék tárgyalatni a budgetet s akkor külön határozat nélkül maradhat el az ülés.

A kormány terve szerint a péntek délutáni ülés végén az elnöki előterjesztések során *Justh* be fogja mutatni azt a meghívót, mely a december 2-án a Mátyás-templomban tartandó jubileumi istentiszteletre hívja meg a képviselőház tagjait. Az elnöki előterjesztés után *Wekerle* miniszterelnök fog beszélni. Deklarációt tesz a császár 66. esztendősi jubileumáról, egy felirat-tervezetet olvas fel és indítványozni fogja, hogy a Ház jegyzőkönyvében fejezze ki üdvözlését.

A függetlenségi párt néhány tagja, különösen pedig a balpárt nagy ellenzéssel fogadta ezt a tervet. *Farkasházy Zsigmond* és *Nagy György* kijelentették a Ház folyosóján, hogy a deklaráció ellen a leg határozottabban tiltakozni fognak, mivel abban az abszolút korszak törvényesítése foglaltatnék. Azt mondták, hogy semmi eszköztől nem riadnak vissza a deklaráció elleni harcban és ha kell, hetekig meg akadályozzák annak tárgyalását.

E fenyegetéssel szemben a kormány egy tíz év előtti precedensre hivatkozik. Az ötvenéves császárjubiläum alkalmából ugyanis *Szilágyi Dezső*, az akkori házelnök azt az előterjesztést tette, hogy:

„az ünnepi istentiszteletre való tekintettel a Ház ülést ne tartson és vételessék jegyzőkönyvébe, hogy a Ház mélyen áthatva koronás királyunk iránt való hódolat és ragaszkodás érzelmeitől, fejezze ki jegyzőkönyvében bensőleg átérzett örömet és hódolatteljes szerencsekívánatait, hogy a nemzet felett örökös gondviselés kegyelme ő felsége boldog uralkodását hosszú időre kiterjesztette.”

Ezzel szemben a balpártiak pedig arra hivatkoznak, hogy *Szilágyi* e beszéde után *Kossuth Ferenc* az akkori függetlenségi párt nevében hevesen tiltakozott az üdvözlés ellen.

Véres harc a vadászokkal.

A vadászat áldozata. — Az aradi ügyészség nyomozása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 26.

Aradmegye két helyéről is véresen végződő vadászatnak kapjuk híreit. A súlyosabbik esetben négy vadász sebesített meg egy erdőkerülőt, aki viszont támadói egyikén ejtett nehéz sebet. A másik esetben egy vadásztársaság lőtt meg egy, hajtófiút, akit azután könnyelműen az utszélen hagytak. Mindkét esetben az aradi törvényszék előtt lesz folytatása.

A *borosjenői* járásban, a *Csermő* és *Borosjenő* közti *Antalháza* pusztán történt az első eset. A *Solymossy Lajos* báró tulajdonában levő pusztát tegnap délelőtt bejárta *Havasi Imre* erdőkerülő. Utjában négy vadásztársaság, akik nyulakra lövöldöztek. Rájuk kiáltott:

— Adjátok meg magatokat!

Feleletül mind a négy vadász ráfogta fegyverét *Havasira*. Egy sörét az erdőre vállalt érte, másik orrába furódott. A vadászok ekkor fák mögé bujtak, hogy onnan folytassák a támadást. Az erdőkerülő is fegyvert ragadott és támadói egyikét — *Vlád Tódort* — mialatt az puskáját löktette, célba vette. A sörétek *Vlád Tódor fejébe furódtak*. A vadászok összeestek, három társa pedig menekülni próbált. Az erdő utánuk futott és egyik menekülőt el is fogta és bevitte *Csermőre*. *Csermőn* megtalálták *Vlád Tódort* is, akitnek sebének még súlyos, de nem életveszélyes. Az erdőkerülő sérülése nem veszélyes.

Vlád Tódor és három társa: *Vesza Tódor*, *Vesza Antal* és *Pópa Péter* ellen szándékos emberölés hi értele miatt az aradi ügyészség megindította az eljárást.

A másik véres eset a *székudvari* *Wenckhelm-uradalmi* erdőben történt. Szombaton este három földesgazda vadásztársaság az erdőben és közülük egyik egy *Hencz János* nevű 18 éves hajtófiút súlyosan megsebesített. A szerencsétlenséget valószínűleg vigyázatlanság okozta, de súlyosítja az esetet az, hogy a megölt fiút a vadásztársaság az uton hagyta. Vasárnap reggel félég megfagyva találta a fiút a *székudvari* gátor, aki értesítette az esetről a *székudvari* csendőrséget. Egy csendőr és egy orvos ment ki a fiúhoz, akit az orvos segély magához térített ugyan, de állapota még mindig súlyos. Behozták az aradmegyei kórházba és most itt ápolják.

A vadásztársaság három tagja ellen megindították a bűnvádi eljárást.

A t. Házból.

A box.

A képviselőházban ma, mielőtt a költségvetés tárgyalását folytatták volna, kimondották a sürgősséget és *Justh Gyula* elnök konstata, hogy e pillanattól kezdve a tanácskozásban a sürgősségi szabályok alkalmaztatnak. Ezután szólásra *Vlád Aurél*, a románok egyik vezére következett. *Vlád* felemelkedett és rendkívül hosszadalmassággal beszélt azon a címen, hogy a költségvetéssel foglalkozik; beszélt, magyarázott, argumentált, filozófált, nem kisebb témáról, mint Magyarország történetéről, kezdve az 1847-48-as évben. A hallgatók meglepetve kérdezték:

— Hát ez a sürgősség?

Miután aztán *Vlád* majdnem egy órányk időig adott elő politikai történelmet, egyszerre csak abbahagyta, áttért a közjogra és ezt a témát fejtegette, de most már *Szent István* korától kezdve, hasonló terjengősen.

A szünet közben ismerősei szemrehányást tettek neki:

— Kiváncsiak vagyunk, vajon tudod-e, hogy a költségvetés tárgyalására ki van mondva a sürgősség?

— Igenis tudom, — felelt *Vlád*.

— Hát akkor miért nem alkalmazkodsz hozzá?

— Hogyne alkalmazkodnám! Nagyon is azt teszem.

— Ugyan? Hisz egész kötetre való professzori magyarázatokba merülsz!

— Az igaz, — felelte szeliden mosolyogva *Vlád*. — Ámde én mégis respektálok a határozatot. Mert hogyha nem lett volna kimondva a sürgősség, hát akkor *Szent István* korától kezdtem volna és azután tértem volna át a negyvennyolcas korszakra, míg így a sürgősség miatt a negyvennyolcon kezdtem és onnan tértem vissza *Szent István* korára. Ez, kérek szépen, az én szempontomból, a sürgősség.

A balpárt két nap óta gyönyörködve szemléli, hogy miképpen gyűlnek reggelenként nagy számban a többi pártbéli képviselők, akiknek a sürgősségi indítványok miatt kellett megjelenniük. A balpártiakat a gyülekezés szemlélése közben *Piliszy István* mulattatta, aki a turfon használatban levő kifejezéseket alkalmazta következő módon:

— Ha olyan képviselő jött, aki időközben megválasztása óta nem volt a Házban, így szólott:

— Uj dressz!

Arra a képviselőre, aki ritkán jár be és kevés az ismerőse, ezt a megjegyzést teszi:

— Outsieder!

Amikor olyas valaki felől tudakozódnak, aki miniszterekkel barátkozik, *Piliszy* így felel:

— Az egy favorit.

Midőn pedig az elnök intésére valamennyi képviselő elhelyezkedett, ezt ilyen kiáltással magyarázta *Piliszy*:

— Bennt vannak a boxban.

Erre fölkel *Halász Lajos*, odament *Piliszy*-hez és tréfásan a gyomrába boxolt.

— Mi ez? — tudakolta *Piliszy*.

Es felelt *Halász*:

— Kérlek, hiszen te mondtad, hogy bent vagyunk a boxban.

A fojtogatók nyomában.

Hajsza három vármegyén keresztül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 26.

A kisszentmiklósi négyszeres rabló-gyilkosság rejtélyével és bizonytalansággal teli körülményei a mai napon folytatott felderítő munka után sem tisztázottabbak és ma sem lettek érthetőbbek. A nyomozás, mely utban követi a rémtett után elmenekült haramiákat — bár óriási területre van kiterjesztve — pozitív adatokkal nem gazdagította a hatóság eddigi tudását. Ma is Uj-Arad volt a nyomozás központja. Itt tartózkodott Greén Nándor főkapitány detektívjeivel, itt sürgött-forgott hat járás csendőrsége. Megjelent Ferenczi Sándor temesmegyei alispán is, részt vett a munkában Pongrácz Miklós, a vingai járás főszolgabírája és Bolyos ujt aradi szolgabíró.

Greén főkapitány a mai nap feladatát arra koncentrált, hogy a mi még a tett színhelyén szem vagy fültanuktól a kisszentmiklósi rémtetre vonatkozólag beszerezhető, az szereztessék be; mert a további nyomozásnak már Vingáról, mint központból kell tovább folynia. Holnaptól kezdve az összes járőrök Vingára adják le jelentésüket, ahol a temesvári csendőrszárnyparancsnokság kiküldöttjei fonják tovább a hálót a bujdosó és bámulatos vakmerőséggel gyilkoló banditák körül.

A mai nap eseményeiről ezeket írjuk:

A törvényszéki orvos a boncolásról.

Mint már tegnap jeleztük, Kisszentmiklósról érkeztek Fehér Antal temesvári központi vizsgálóbíró, Boross Dezső temesvári királyi ügyész. Ma megjött Szigethy dr. törvényszéki orvos is és hozzáálltak a törvényszéki vizsgálat és boncolás megejtéséhez. Délelőtt újból beható helyszíni szemlét tartottak, helyszínrajzot készítettek, a hullákat többször lefotografálták. Délután volt a hivatalos boncolás, amelynek eredményéről Szigethy Henrik dr. temesvári törvényszéki orvos az Aradi Közlöny munkatársának ezeket mondotta:

— Délelőtt tíz órától délután öt óráig tartott a négy halott felboncolása, amelyet kivülem Urbanets Ede dr. temesvári törvényszéki orvos, Stuchlik Tivadar dr. kisszentmiklósi községi orvos végzett. Jelen volt a boncolásnál Ferenczi Sándor temesmegyei alispán, Fehér Antal temesvári vizsgálóbíró, Schaffer ujaradi és Pongrácz vingai főszolgabírák, Greén Nándor főkapitány és a detektívek és csendőrök. Boncoló asztal gyanánt az istálló ajtaja szolgált. A Jovinék háza udvarán boncoltunk. Legelső sorban az asszony került sorra. A szájába kendő volt begyömöszölve, azonkívül seinekét hurkoltak a nyakára, de kézzel is fojtogatták, úgy hogy a halál fuladás folytán következett be. Küzdelem és védekezés nyomait az asszonyon nem találtunk, bizonyos tehát, hogy hirtelen lepték meg, hátrakötötték a kezét és így végezték vele. Azt is megállapítottuk, hogy neml erőszakot rajta nem követtek el, ennek semmi jelét sem lehetett tapasztalni. A gyors megvizsgálásakor kiderült, hogy a gyilkosságot kevéssel a vacsoraidő után, este nyolc óra körül követték el, mert az asszony gyomra még meglehetősen telt volt a vacsorára elfogyasztott burgonya és paszuj fölélektől. Egyéb

ként a többi halottak felboncolásánál is erre az eredményre jutottunk. Bizonyos, hogy az asszonyt legalább ketten, vagy esetleg többen fojtogatták, míg az öreg Jovin Nécával csak egy támadó bánt el.

A hat éves kis fiút az ágyon fojtották meg, láthatólag könnyű szerrel. Ezt is egy ember végezte. A fiatal Jovint pusztán kézzel fojtották meg, de erős küzdelem és ellentállás után. Erre vallanak azok az ütési nyomok, amelyet a húszötéves fiatalember homlokán és arcán találtunk. A gégeje jobb szarva le volt törve, a halált tehát itt is fuladás idézte elő.

As öreg Jovint is pusztán kézzel fojtogatták, de az ő halálát nem fuladás okozta, hanem a vagus (bolygó ideg) megszorítása következtében fuladás előtt szívstélhűzés érte. Es egyebek között abból is kitűnik, hogy a többiek arca sötéteskék színű volt, míg az öregé halvány sárga. Rajta sem találtuk a küzdelemnek nyomát, hetvennégy éves öreggel egy ember is könnyen végezhető. Én és orvostársaim kísértnak tartjuk, hogy szexuális gyilkosság történt. Az már megesett, hogy egy ember ilyen beteges hajlamoktól vezettetve gyilkolt, de azt, hogy több, két-három egyént egyszerre és együtt sexualitásból fojtogasson, az orvostudomány nem tartja lehetségesnek.

A nyomozás.

A Greén főkapitány által vezetett nyomozás, mint említettük, ma nem adott fordulatot a tettesek kipuhatolásának. Megállapították újból, hogy a tegnapi szerzett személyleírás oly tanuktól származik, akik megbízhatók. Ma megkerült a rablásból származó női szoknya is, melyet szintén Uj-Aradon értékesített az a gyilkos, aki a kukoricát eladta. A szoknyával a zeákok voltak letakarva s egy asszony vette meg, aki ma jelentkezett a főkapitánynál s leírta az eladót. Ugyanez, a ki Weisz gabonakereskedőnél a kukoricát kínálta eladásra.

A gabonakereskedő alkalmazottjai elmondották, hogy az az ember, aki az irodába jött s a kukoricát eladta, hogyan viselkedett. Az alkalmazottak székkel kínálták meg, de semmi áron nem akart leülni. Minthogy a főnök nem volt otthon, azt mondták neki, várjon az irodában addig, míg megjön s kifizeti az árt. Erre sem volt hajlandó. Izgatottan kiment az utcára s ott a kapufélfának támaszkodott. Mikor valakit az utcán megpillantott, behúzódott az udvarra. A kukorica lemérésakor figyelmeztették a mérlegre s felszólították, hogy győződjék meg maga is a súly mennyiségéről. Oda sem nézett és azt mondtta, fizessenek annyit, amennyit akarnak.

Este öt órakor hagyta el Greén főkapitány a gyilkosság színhelyét s visszatért detektívjeivel Aradra.

A temesi alispán a helyszínen.

Mint említettük, ma Kisszentmiklóson tartózkodott Ferenczi Sándor temesmegyei alispán is. Az alispán értekezett Schaffer ujaradi főszolgabíróval a vidék közbiztonsági viszonyainak szanálása miatt. Tekin-

tettel a lakosság félelmére, az alispán ugyanis jelentést tett Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek az utóbbi napok véres történeteiről s a közbiztonsági közegek szaporítását kérte. Azt tervezi az alispán, hogy katonaság kirendelését fogja javaslatba hozni a miniszternek s a haderőt Ujaradon és Kisszentmiklóson helyezi el. Schaffer főszolgabíró lovascsendőrök kirendelését is javaslatba hozta.

Itt említjük meg, hogy Ferenczi alispán még tegnap telefonbeszélgetést folytatott Boda Dezső budapesti rendőrkapitánnyal s azt kérte, hogy küldjön Kisszentmiklósról budapesti detektíveket.

Boda főkapitány azt felelte, hogy a detektív küldés a belügyminiszter hatáskörébe tartozik, de feleslegesnek is tartja, mert a fővárosi detektív, nem ismervén alaposan a falusi viszonyokat, nem olyan jó nyomozó közeg, mint a csendőr, vagy vidéki detektív.

Ártatlan foglyok.

Az ujaradi főszolgabírósnál ma hallgatták ki azokat az egyéneket, akiket még a gyilkosság felfedezésének napján a katonai őrző fogdosott össze. Tizenkilenc letartóztatott ember ült a szolgabíró-ság fogságában. Legnagyobb részük igazolta magát s szabadon bocsátották őket. Érdekes, hogy a letartóztatottak közt volt egy ismert anarkista is, aki az aradi rendőrség nyilvántartásában vezetve van. Illetőségi helyére toloncolták.

Itt említjük meg, hogy a Jovinék belső szobájában lévő lámpa porcellán ernyőjén lévő porban ujjlenyomatokat találtak.

Emiatt az ernyőt daktiloszkópia segítségével megvizsgálják, hogy megállapítható-e a gyilkosok ujjától származnak-e a lenyomatok?

Hajsza Aradmegyében.

Ma az aradi rendőrségre olyan jelentés érkezett, amelyből arra lehet következtetni, hogy a gyilkosok egyike Aradmegyének borossebesi járásában bujdosol.

Ungár J. Armin monyorói kereskedő azt jelentette telefonon a főkapitányságnak, hogy nála ma délelőtt olyan alak járt, akiről ő azt hiszi, hogy a kisszentmiklósi gyilkosok egyike.

Egy paraszt kocsin, amelybe két jóerőben lévő, de nagyon fáradtnak látszó lé volt fogva, megjelent egy szerb viseletű, különös, montenegrói fajta sapkás, magas, erős, 35 év körüli ember és több métermázsza kukoricát, meg buzát kínált eladásra. Ő megvette tőle az árukat 56 korona 40 fillérért. Amikor kiment, látta, hogy a kocsi bakján egy öreges, kis szakállu ember ül. A fiatalabbik beszélt szerbül, németül, magyarul. Amint a pénzt megkapta az árukért, gyorsan elvágtattak Algyest felé. Az algyesti uton lévő Kohn-féle kocsmában egy liter bort ittak, aztán mint a szőlővédő, tovább vágtattak. Ungár azt mondja, ő már csak akkor gondolt arra, hogy talán ez volt az egyik gyilkos, amikor az elvágtattott. A kereskedő gyorsan kocsihoz ült és utána hajtattott, de nem érte utól.

A csendőrség e hír vétele után azonnal intézkedett a szomszédos községekben, hogy figyeljék meg a gyanús alakokat. Kissindán és Buttyinban a hatásra öröket állítottak, hogyha arra hajt a gyanús alak, azonnal tartóztassák le. Az aradi rendőrség nyomozói előtt különös volt ez a dolog. Némelyek úgy gondolkodtak, hogy a ma eladott busz és kukorica, meg a lovak talán újabb gyilkosság révén kerültek a

ALKUDOZÁSOK a hegyaljai motorosra.

Egy életrevaló és egy groteszk terv.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 26.

Az arad-hegyaljai motoros vasut igazgatósága, mint teljesen megbízható forrásból értesülünk, napok óta tárgyalásokat folytat a budapesti villamos részvénytársulattal a vasutnak villamossá való átalakítása iránt. A villamos társaság, mely az aradi villamos telepnek is tulajdonosa, már a forgalmi, bevételi, kiadási adatok birtokában van s Tolnay Kornél, a társaság igazgatója rendkívül szimpatiaival foglalkozik a kérdéssel. Ha az átalakítás megtörténik, akkor a hegyaljai motoros lesz az ország legkitünőbb vasutjainak egyike — mondotta egy szakférfiú. — Olyan személyforgalma lesz, hogy óránként járathat kocsikat Aradról a legminimálisabb viteldijak mellett.

Ezt az értesülésünket megerősítette Varjassy Lajos polgármester is, aki a múlt heti budapesti útja alkalmával a fővárosban kompetens helyről hallotta, hogy az aradi villanytelep rövid időn belül energiával látja el a hegyaljai motorost, melynek motorjai villamos erő részére átalakíttatnak.

A polgármestert s vele a város közönséget természetesen rendkívül közlőri érinti ez az átalakítás. Ennek a kérdésnek megoldásától függ ugyanis a városi villanytelep sorsa. A laikus előtt is érthető, hogy a hegyaljai villamos vasut oly fogyasztója lenne a mostani villanytelepnek, mely lehetővé teszi a részvénytársaságnak azt, hogy a magánfogyasztás által igénybe vett villamos erőt a legminimálisabb, esetleg a termelési áron szállítsa. Ha ezt megteszi, akkor a városi telep alól egyik leg-erősebb támaszát ütötte ki. A város csak úgy mehet bele egy villamos telep létesítésébe, hogy az alapozási költség számításánál egy bizonyos mennyiségű magánfogyasztást biztosított. A közvilágítás egyedül nem lehet fenntartója a telepnek.

Az aradi villamossági részvénytársaság a villamos erőszállításán kívül még szorosabb kapcsolatba is jut a motoros vasutal. *Részleges tulajdonosává válik.* Az elsőbbségi kötvények egy nagy részét veszi át, hogy a vezetésre hathatós befolyást gyakorolhasson s így a szállítandó villamoserő árának megszabására is befolyhasson. Másképp ez a tranzakció el sem képzelhető.

Ezt azért kellett megemlíteni, mert már az a terv is felvetődött, hogy Arad város közönsége vegye át a motoros vasut elsőbbségi kötvényeinek tetemes részét, biztosítsa magának a motorost, mint energia-fogyasztót s ezáltal biztosította a városi villamos telep létesítését, oly módon, hogy a részvénytársaság nem konkurrálhat majd a várossal.

Ez a terv emlékeztet annak az embernek az eljárására, aki a gombhoz varratta a kabátot. Egy városi telep kedvéért akarnak a város nyakába varrni egy vasutat? Ennek, azt hisszük, egyetlenegy törvényhatósági bizottsági tag sem ül fel. Ha csak a motoros révén tudna megélni a városi üzem, akkor még gondolatban sem szabad vele foglalkozni.

A városi villamos telep létesítése előkészítési munkájának részleteit nem ismerjük, nem tudjuk milyen stádiumban van a kérdés. Azért szükségesnek tartottuk a fent közlőket elmondani, hogy tudják, milyen eshetőségekre lehet a közgyűlés elkészülve, ha januárban eléje terjesztik a létesítési tervezetet.

A belügyminiszter címére!

Három vármegye lakosságát, békés polgárait állandó izgatottságban, rémületben tartja egy titokzatos, az éj szárnyaiban lebegő bünszöveikezet, amely már kilenc emberéletet markolt halálra, anélkül, hogy a fojtogató ujjak nyomát sejtteni lehetne. Nem tudni: csavargó, farkaslelkű cigányok voltak, akik néhány köböl gabonáért nem sajnálnak három-négy emberéletet, vagy pedig a gyilkolásnak egymásra talált örvongói. Láthatatlanságba burkolózva jönnek, ölnék és rohannak tovább.

S pár nap óta az emberek itt, Európában és a nuszadik század elején, nem érzik biztonságban az életüket. Nemcsak az elszórt tanyákon, hanem a községek közepében rettegve fekszenek le az emberek, azzal az irtózatossággal, félelemmel: hogy nem csapnak-e rájuk álmukban a kinyomozhatatlan fojtogatók? Aki teheti, fegyverkezik; akinek nem telik, a házi kutyájára bizza az életét. Akinek ez sincs, a mindenbe való megnyugvással hajtja fejét a vánkosára, s bizik abban, hogy az reggelig nem válik a ravatalává.

A házőrző kutyán kívül alig is vigyáz valaki a falvak népére. Néhány községi rendőr, meg egy pár csendőr, ott, ahol van, jelenti a közbiztonságot. Van, ahol a bakter alabárdja vigyáz a községre. Ilyen körülmények között talán nincs is olyan nagy ügyességre szüksége a fojtogatóknak, hogy észrevételnek, kifürkészhetetlennek maradjanak.

S ha ez az állapot máskor is okot adhatott az aggodalomra, most az irtózatosságnak a forrása. A míg a vingai, battonyai és kisszentmiklósi gyilkosságok tettesei hurokra nem kerülnek, addig nem is csillapodik az ezrek és tizezrek aggodása. Es addig — magunk is irtózatossággal írjuk le — talán folytatása is lehet a fojtogatók förtelmes munkájának.

Az aradi rendőrség, a környéken mozgósítható csendőrséggel együtt, minden erejét, nyugalmát, ambícióját beléfelelteti ennek az ügynek nyomozásába. De olyan nagy területre szétágazó bünszöveiknél, különösen amikor a bünt jóval az elkövetés után veszik észre, kevés ember, akiknek egyéb hivatásuk is van, a jóakaró véletlen, vagy a szerencse segítése nélkül aligha juthat eredményre.

A belügyminiszternek, mint a közbiztonság első őrének, kivételes intézkedését kívánja ez a bűnyű. Nem szórványosan elkövetett gazettekről van szó, hanem egy szervezett társaság kegyetlen működéséről, három megye nyugalmáról. A belügyminiszter kezében vannak az eszközök, amelyekkel a nyomozást szélesebb körben, nagyobb erővel és több kilátásokkal lehet folytatni.

Az a kívánság, amelyet az alábbiakban a belügyminiszter urhoz címezünk, nem kíván több megokolást, mint a valóság, a helyzetnek ismertetését, a melyeket főntebb előrebocsátottunk.

Kérjük, belügyminiszter ur:

1. méltóztassék a nyomozó hatóságok szakavatott, elegendő számú emberének kirendelésével a vingai, battonyai és kisszentmiklósi gyilkosságok ügyében a nyomozást a leghathatósabb módon folytatni;

2. méltóztassék azon vidéknek, ahol a gyilkosságok történtek, közbiztonságát a csendőrörsök szaporításával, ideiglenes őrsök felállításával megerősíteni.

Ilyen ügyekben a formáknak nincs jelentősége. Es bizonyára nem akadály a fönti, égetően sürgős kívánságoknak az, hogy nem a közigazgatási hatóságok előterjesztéseiben nyerne kifejezést, hanem csak a nyomtatott betűk tolmácsolják vele három vármegye megijedt népének indokolt segélykiáltását.

Hatvanezer koronás pör az arad—kikindai vasut miatt.

Egy vállalkozó kára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 26.

Érdekes kártérítési pert tett folyamatba egy aradi vállalkozó Pallós Ármin, az ismert vasuti vállalkozó ellen. Az illető hatvanezer koronát követel azon a címen, hogy a Pallós-cég nem kezdte meg ez év szeptemberében az arad—nagykikindai helyi érdekű vasut építését s e miatt neki nagy károkat okoztak.

A keresetet Pongrács János aradi vállalkozó adta be a Pallós Ármin-cég ellen. Mikor ugyanis Pallós az arad—nagykikindai vasut építését megkapta, több vállalkozó ajánlatot tett neki, hogy a munkások élelmezését elvállalja. Pallós Pongrács ajánlatát fogadta el s aként állapodott meg vele, hogy Pongrács az építkezés tartama alatt köteles a munkásokat a szükséges élellemmel és itallal ellátni. A nagyszabású vállalkozáshoz Pongrács több társat vett magamellé s ezekkel együtt vállalta a megbízatást.

Az építkezési munkálatokat ez év szeptember elején kellett volna megkezdeni. Pongrács ezért nagy bevételeket eszközölt, az építkezés elmaradásából támadt kárát, összesen hatvanezer koronát. Pallósék nem fizettek, mire Pongrács a kár erejéig pert indított Pallós Ármin ellen az aradi törvényszéken. Az érdekes ügyben a perfelvételt december tizenharmadikán lesz.

Pongrács ekkor ügyvéd útján felszólította a Pallós céget, hogy térítsék meg neki az építkezés elmaradásából támadt kárát, összesen hatvanezer koronát. Pallósék nem fizettek, mire Pongrács a kár erejéig pert indított Pallós Ármin ellen az aradi törvényszéken. Az érdekes ügyben a perfelvételt december tizenharmadikán lesz.

A VINGAI MOZI.

Itt a rabló, ott a rabló...

Menekülés — egy szál ingben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 26.

A szomszédos kis Vinga község két nap óta mozgólénykép színházhoz hasonlít. Mint a moziban a lemezek, úgy váltakoznak a „rablót, gyilkost” kergető csoportok az utcákon, udvarokban.

Délelőtt a Főúton fedeznek fel újabb rablókat, délután az Aradi-utcában gyilkosokat látnak bujkálni a rémülettől káprázó szemek, este pedig a vasútállomás közelében léptetnek elő szerelmi találkára siető ifjakat közveszélyes gonosztevőkké.

Tegnap este is nyársra akartak huzni egy szégyen legényt, akinek nem volt más bűne, minthogy a kellesténél többet ivott abból a folyadékból, ami a bundának meg a seprőnek az összetételéből származik. (Hogy a bundából, meg a seprőből miképpen lesz folyadék, annak megfejtését az antialkoholista kátra bízzuk.) Irtunk arról a fülsiketítő és háborzongató csatáról, amelynek zűrzavaros hangja még az aradi korsó sétálóit is megborzongatták. Most kiderült, hogy az, akit tegnap rablógyilkosnak néztek a felízgatott vingais, egy jámbor vincellér volt, névszerint *Damsurián Szilárd*. Ez az ártatlan legényke a rokonai látogatására ment Vingára és pityókás állapotban betévedt egy idegen udvarra, ahol rablóknak néztek és föllármázták a csöndes községet. A boroslegényt ma délelőtt el is bocsátották. Nagyon hálálkodott a csendőröknek, akik tegnap este megmentették a földühösödött tömeg líncselésétől. Olyan szépen megköszönte a csendőröknek, hogy azok szinte elesodálkoztak rajta. (Persze, mert a legnagyobb ritkaságok közé tartozik az, amikor valaki hálálkodik azért, hogy a csendőrök veszik pártfogásukba.)

A vingai mozgósínházban ma reggel ismét szaporodott a tragikomédiák száma. Reggel ugyanis a fantázia újra rablógyilkost képzelt, pedig az, akit ezzel a kedves címmel megtisztaltak, egy elázott színész volt. Azt már megirtuk, hogy Vingán jelenleg ugynevezett „jól szervezett színtársulat” gondoskodik a publikumnak állandó vidámságban tartásáról. A társaság egyik tagja, a sirva vigadó komikus tegnap este afőlötti elkeseredésében, hogy a gyilkosüldözés következtében nem lehetett az előadást megtartani, teljesen „leitta magát”. Hajnalian botorkált haza, de természetesen nem találta meg a lakását. Eltévészeltette a házszámát és bemászott az özvegy *Mussz Károlyné* urnó udvarába. Ott az udvar közepén félig levetkőzött és lefeküdt. Reggel hét óráig maradt így. Ekkor már a benne levő szesz se tudta ellensúlyozni a dermesztő hideget és a komikus föltápáskodott, azután a kapufelé botorkált. Az utcán járók meglátták a különös toaletten kódorgó művészt és természetesen azonnal gyilkosnak néztek. Néhány perc múlva bejárta a főbb utcákat ez a vészes kiáltás:

— Gyilkos van a Musszné udvarán.

Nagy zűrzavar keletkezett erre. Szinte leírhatatlan rémület fogta el az ideges embereket. A Musszné háza mellett lakó fiatal postáskisasszonyt, aki nemrég van Vingán, álmából riasztotta föl a rémes zaj. Az ideges természetű kisasszony *egy ingben, fejveszékelve kiugrott az ablakon, s miután bezusztta azt is, meg az orrát is, sirva futott végig az utcákon és a község házára menekült. Utjában folytonosan ezt kiáltozta:*

— Segítség, megölnek a gyilkosok.

A község háza megtudta, hogy a zavar okozója az illuminált állapotban lévő színész volt.

— Mindegy, — mondta a kisasszony — én nem maradok tovább ebben a községben. Itt halomra ölnek az embereket.

Azután hazafutott, csomagolt és a legelső vónattal elutazott a szüleihöz, akiknek karja között bizonyára sirva, élénken színezve fogja elpanaszolni: hogyan kergette meg őt egy vingai rablógyilkos.

Steinhel festő gyilkosai.

Letartóztatták az özvegyet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 26

Néhány hónappal ezelőtt europaszerte szenzációt keltett *Steinhel* párisi festőművész meggyilkolása. A Párishoz közellévő villájában meggyilkolva találták egy reggel a festőt, anyósát, a festő feleségét pedig összekötözve lelték ágyában. A gyilkosság körülményei mindjárt kezdetben nagyon gyanusak voltak. *Steinhel* né zavaros vallomásaiban álarcos, szakállas embereknek mondotta a tetteseket, kik után hónapokig hiába kutatott a párisi rendőrség. Annál nagyobb szenzációt keltett, hogy ma a festő nejét és szakácsnőjük fiát letartóztatták. A festő neje szerelmi viszonyt folytatott szakácsnője fiával és mindkettőjüknek része volt a rettenetes gyilkosságban.

Az érdekes fordulatról itt következik távirati tudósításunk:

Párisból jelentik, hogy *Steinhel* festő meggyilkolása ügyében a napokban igen érdekes fordulat történt. A meggyilkolt festő neje ugyanis *Couillard* nevű szolgálójának tárcájában leánya egy levelét találta meg, melyet az özvegynek írt, továbbá egy értékes drágakövet, mely *Steinhel* né egyik ékszeréből való. Ennek folytán az a gyanu merült föl, hogy *Steinhel* a szolgáló gyilkolta meg s a drágakövet az elrablott kincsekből való. *Couillard* szolgát e gyanu alapján letartóztatták.

Egy másik párisi távirat szerint *Steinhel* né legutóbbi kihallgatása alkalmával kifejtette a vizsgálóbíró előtt azon okokat, melyek arra a fellelvételre indítják, hogy férjét *Couillard* szolgáló gyilkolta meg. A szolgáló — mondotta az özvegy — *Steinhel* né leánya iránt, aki menyasszony volt, szenvedélyes szerelemre lobbant s ettől kezdve, hogy a tervezett házasságot megghiúsítsa, a leálynak özvegynek írt leveleit mind elkaparintotta s aztán megsemmisítette. Amikor látta, hogy a házasságot nem bírja megakadályozni, bosszúból meggyilkolta *Steinhel* né festőt. *Steinhel* né egyébiránt új háskutatás elrendelését kérte vaugirardi kastélyában. A bíróság e kérelemnek helyt adott.

Egy későbbi távirat ezeket jelenti: Ma hajnalban a rendőrségre idézték *Steinhel* szakácsnőjét, *Volf* né asszonyt és annak fiát, *Volf* Sándort. Kiderült, hogy *Volf* szerelmi viszonyt folytatott *Steinhel* nével. *Volf* ölte meg *Steinhel* né a szakácsnő segítségével. Összejátszottak *Steinhel* nével, akit azért kötözték be, hogy a gyanút eltereljék róla.

A rendőrség a szakácsnőt, *Volf* Sándort és *Steinhel* nélet letartóztatta. A letartóztatások Párisban óriási feltűnést keltenek.

Az összes lapok külön kiadásokban foglalkoznak az esettel. Elmondják, hogy *Steinhel* festő nem akart beleegyezni abba, hogy felesége elváljék tőle, feleségének pedig kilátása volt egy gazdag parthira. *Steinhel* né ekkor elhatározta,

hogy férjét el teszi láb alól. Több emberrel tárgyalta ezért, legutóbb *Couillard* szolgálójával is, aki ma este bevallotta, hogy *Steinhel* né, mikor vele eredményre nem jutott, egy a házban lakó fiatalembert bizott meg a gyilkossággal. Ez a fiatal ember valószínűleg *Volf* Sándor, aki azonban mindent tagad. *Steinhel* né reggel még beismerőben volt, estére azonban visszaszívta vallomását és kijelentette, hogy csak a zaklatások miatt vallotta azt, mintha ő bérelte volna fel *Volf* ot. *Steinhel* né leánya azonban, akit szintén letartóztattak, de később szabadon bocsátottak, kéri anyját, hogy őszinte vallomásával könnyítsen lelkén.

A párisi lapok megírják, hogy mikor *Faure Félix* volt köztársasági elnök hirtelen meghalt, szobájában a haldokló mellett ingben találták *Steinhel* nélet, akinek éveken át volt viszonya a köztársasági elnökkel.

Rehabilitálás — arcképleplezéssel

Alaptalan vád egy aradi vasuti tisztviselő ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 26.

Erdekes háttér van annak az ünnepségnek, amelyet tegnap este rendeztek a vasút mellett levő iskola egyik helyiségében az *Aradi Műv. Dalkör* tagjai elnökök, *Vajda János* tiszteletére. Ugyanis tegnap leplezték le *Vajda János* nak a *Dalkör* által *Balla Frigyes* festőművésszel készíttetett olajfestésű arcképét. Ennek az ünnepségnek az volt a célja, hogy *Vajda* vádjával visszavonassék az elnöki állásáról történt lemondását.

Hogy *Vajda* miért mondott le az elnökségről, annak érdekes története van.

Néhány héttel ezelőtt eddig ismeretlen egyén följelentést küldött az államvasutak igazgatóságának. E följelentésben az illető elmondta, hogy az aradi műv. dalkör ügykezelése körül nagy szabálytalanságok és visszaélések történtek, amelyek a pénzkezelésre is kiterjednek. Ennek pedig *Vajda János*, a dalkör elnöke az oka.

A följelentést, amint az már ilyenkor szokás, leküldték az aradi üzletvezetőséghez, ahol *Steingassner* Ármán osztályvezetőnek osztották ki az ügyet. *Steingassner* hamarosan megtartotta a vizsgálatot és megállapította, hogy itt rosszakaratú rágalom esete forog fenn, mert se *Vajda*, se mások nem követték el visszaélést. Mindössze annyi történt, hogy a dalkör egy tagja számára a dalkör pénztárából egy öltözet ruhára folyósítottak csekély összeget. Így *Vajda* teljesen rehabilitálva került ki a dologból. Azonban mégis lemondott az elnökségről, nehogy miatta esetleg a dalkör tagjainak békéje megzavarassék. A tagok azonban nem fogadták el a lemondását. Titokban megrendelték az arcképének megfestését és tegnapelőtt ünnepélyesen leleplezték. Az ünnepségen megfogadtatták *Vajda* vádjával, hogy visszavonja lemondását.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

HIREK.

Az állami tisztviselők lakbér-ügye.

A jövő évben intézik el.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 26

Hosszu hónapok óta reménykedve várják az ország többi állami tisztviselőivel együtt az aradiak is lakbérügyük végleges rendezését. Ismeretes az a mozgalom, amelyet az aradi tisztviselők indítottak, hogy legalább ama városok sorába jussonak be, amelyek az első és második osztályu lakbér közötti különbséget kapják. Wekerle miniszterelnök meg is ígérte Müller Károlynak, Arad város képviselőjének, hogy az ügyet méltányosan fogja elintézni.

Azóta semmi újabb nem történt, csupán az, hogy Budapesten és Fiumében már kiutalványozták a lakbérpótlékot ez év október elsejétől kezdve, a többi városokat pedig azzal nyugtatták meg, hogy november hónap második felében az összes állami tisztviselők lakbérügyét rendezik.

Most megbízható helyről úgy értesülünk, hogy a lakbér-ügy elintézése ebben az évben nem fog megtörténni. A pénzügyminisztériumban ugyanis minden fáradozás mellett sem tudtak elkészülni a 2—7 osztályokba való besorozással, úgy hogy ez a munka csak januárra nyerhet befejezést s csak ekkor kerülhet nyilvánosságra, melyik osztályba jut Arad?

A vidéki állami tisztviselők tehát csak újév után, de október 1-ig visszamenőleg kapják meg majd a lakbérpótlékot.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 27-én az időjárás: változékony, fagyment körüli hőmérséklet, sok helyütt esapadék.

— Az adóreform. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma folytatta az adóreform tárgyalását. A bizottság az általános jövedelmi adót a szellemi foglalkozásuaknál 7 százalékban, minden más esetben 5 százalékban állapította meg.

— A gyulai polgármester fegyelmi ügye. Békérgyuláról írják: *Ambrus Sándor* alispán *Lovich Odön* dr. gyulai polgármester és *Sáikes György* első jegyző maguk által kért fegyelmi ügyében az előzetes vizsgálat eredményéhez képest meghozta az ítéletet. E szerint a további eljárást beszüntette a két megrágalmazott tisztviselő ellen, mivel a vizsgálat folyamán maga a gyanúsító, *Pattner* városatyja is elismerte, hogy igazságtalanul jött el a két tisztviselővel szemben.

— Udvari vadászatok Kisjenőn. Egy Kisjenőről kapott értesítés szerint *József főherceg* az udvar több tagjával december 4-én Kisjenőre érkezik és a következő napokon nagyobb hajtóvadászatot tartanak.

— Iskolás gyermekek a színpadon. A polgári leányiskola december 3-án a Tüdőbetegek Szanatóriuma és az intézeti szegény tanulók segélyező alpjára az aradi Nemzeti Sín házban gyermekszínelőadást rendez. A tanítótestület mindent elkövet a szép siker érdekében. A 90 leánytagból álló énekkart *Farkas Vilma* énektanító nagy szakavatottsággal vezeti, 26 leányka tündérszerepet lejt. Nap-nap mellett folynak a próbák a színházban, ahol *Kulesár Lajos* rendező vállalta el a rendezést. Tekintettel a humánus célra, a közönség melegen érdeklődik a darab iránt, mit az is mu-

tat, hogy a tanítótestület irodájában, ahol a jegyek is kaphatók, már is nagymérvű előjegyzések történtek.

— Mennyibe kerül a háború? Nem kevésbé érdektelen most az a kimutatás, melyet egy berlini tudós készített a legutóbbi nagy háborúk kiadásairól. E kimutatás szerint a német-francia háború költségei voltak: német részről 1750 millió márka, vagy a háború minden napjára 5-7 millió márka; francia részről 1530 millió márka, vagy naponként 6-25 millió márka. A *bur* háború költségei angol részről 4.308.000.000 márka volt. Az *orosz-japán* háború Oroszországnak 2878, Japánnak pedig 2424 millió márkájába került.

— A cárné betegsége. *Pétervárról* jelenti egy távirat: A cárné egészségi állapota a félelem és *Alexis* nagyherceg temetésén átélt izgalmak következtében nagyon megrosszabodott.

— A város tűzkárbiztosítása. Ma délben járt le a városi ingók és ingatlanok tűzkár elleni biztosítása tárgyában kiírt pályázat határideje. A tanács a beérkezett pályázatokat szombatn tartandó ülésén bontja fel. A pályázatra felszólított társaságok mind adtak be ajánlatot.

— Súlyos hajókatasztrófa. *Maltából* jelenti egy távirat: Este 8 órakor kikötött a még égő Szardínia nevű gőzös. Eddig 27 holttestet találtak. 52 embert a kórházba szállítottak, ahol hajó, katonai és polgári orvosok, valamint lelkészek vették ápolás alá. A gépteremben alkalmazott egész személyzet az öt fűtő kivételével, akik nem voltak szolgálatban, életét vesztette. Az angol flotta sajkái és vontatói segédkeztek azoknak megmentésében, akik a tengerbe ugrottak. Egészen közel jönni a viharos tenger és a folytonosan omladosó hajórések miatt nem volt lehetséges. Az arabok vonakodtak leugorni a hajóról, bár ez volt a mentés egyetlen lehetősége. Nafta nem volt a hajón. Londonból jelenti: A hajóégésnek 123 ember esett áldozatul. Az angol legénységből 21-en égtek el.

— Az aradmegyei kórházi szállítások. Az aradvármegyei kórházi bizottság a szállításra beérkezett ajánlatok felett most döntött és a következő cégek lettek a szállítással megbízva: *Hoffmann Antal* (Arad) 8 as számú organtúra végenként 2-59 koronával, *Inglen* vászonra méterenként 1-27 koronával, *lep-dő* len vászonra méterenként 1-9 koronával, *Frank L. A.* (Arad) cérnakanavászra méterenként 1-15 koronával, *Klinger Henrik* (Budapest) törülközővászonra 12 darabonként 10-8 koronával, *kék barchesse* méterenként 0-76 koronával, *Lószőr-fonóda részvénytársaság* (Budapest) lószőrre kilogramonként 4-19 koronával, *Besztercebányai első magyar posztó és gyapotszővő gyár* fehér gyapjutaszkára darabonként 16-88 koronával.

— Egy szép asszony öngyilkos kísérlete. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Egy budapesti szállodában ma öngyilkossági kísérletet követett el egy *Purko Mária Alexa* nevű gyönyörű szép 37 éves uriaszony. Az életunt urnó *Schmellherr* bécsi főhadnagy éivált felesége, aki egy berlini gyárossal érkezett Budapestre. Ma délután összeveszett a gyárossal és elkeseredésében szobájában revolvért fogott magára. A golyó az orrjánál hatolt fejébe. Sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

— A berlini sikkasztás. A berlini háromszázover márka sikkasztásról ma ezeket jelentik: *Kluge* Fregyest, a *Koppl Arthur* féle ismert mezél vasutakat építő részvénytársaság hivatalnokát éveken át rendszeresen ürött sikkasztások miatt letartóztatták. *Kluge*, aki az eddigi becslés szerint körülbelül 300.000 márkát sikkasztott, egy vagyonos berlini kereskedő fia. A sikkasztó a cégnél körülbelül 40.000 márkát keresett, de ez kevés volt neki arra, hogy költséges életmódját fedezze. *Kluge* egyik berlini

szállodában tikos irodát tartott fenn és egy kereskedő barátja, *Vilundt* utján fiktív üzleteket kötött. A kereskedőt ma szintén letartóztatták.

— Halálos szerencsétlenség a malomban. Nagylakról jelentik: *Dedinszky István*nak Nagylakon jó forgalmu gősmalma van, melyet örletni valóikkal a legssivesebben keresnek fel a nagylaklak. *Dedinszky István*, mint főmolinár működött atyja malmában. Tegnap reggel már igen korán sokan voltak a malomban a nagylaklak közül örletni valóikkal. A munka a rendez időben meg is indult. E közben valami géprést kért Ifju *Dedinszky Istvántól* a malom gépésze. A kért géprész a malomköveket hajtó kerékek háttérében volt. *Dedinszky* bement a géprészért, mikor lehajolt a szűk helyen, egyik hajókeréknek a szíja elkapta és két percig forgatta. A kerék ez idő alatt a megejtett hivatalos vizsgálat szerint 868-at fordult. A borzalmas látványra óriási riadalom támadt a malomban. Az emberek tétován tekintettek egymásra. Segíteni senki sem tudott. Csak két perc múlva tudta a gépész a gépet megállítani. A szerencsétlen embert *összeroppantott mellel, összetört karokkal, számtalan sebből véresve emelték le félholtan a kerékről*. Nyomban értesítették a szerencsétlenségről a hatóságot. A helyszínen megjelent *Dudás István* kir. járásbíró és *Schaffer Samu* dr. községi orvos. *Dudás járásbíró* kihallgatta a sérültet, ki annyit tudott mondani, hogy az ő szerencsétlenségének senki nem oka, egyedül ő maga. A szerencsétlen teremtés néhány óra múlva meghalt.

— A jótékony nőegylet ünnepe. Az aradi jótékony nőegylet tegnap egy intim családi ünnepet ült. Az egyesület nuszonót tagból álló küldöttsége felkereste otthonában *Barkó Ferenc* német és az összes védnők emléksorából összeállított díszes altumot nyújtott át neki abból az alkalmából, hogy *Barkó* tegnap töltötte be harmincadik esztendőjét annak, hogy az egyesület védnőknél tisztét viseli. *Lőcs Rezső*, az egyesület tükára meleg szavakkal méltatta az ünnepeit védnőknő érdemeit s az egyesület nevében elismeréssel honorálta azt a követésre méltó tevékenységet, melyet a jótékonygyakorlása terén az egyesület tagjainak mutat. *Barkó* meghatva mondott köszönetet a bensőséges megismerésért és kérte védnőktársait, hogy a jövőben is adjanak neki módot arra, hogy az egyesület érdekében dolgozhassék.

— Egy asszony tűzhalála. Nagyváradról jelentik: Magyarcséke közelében, a Korda-telepen az éjjel 3 órakor nagy tűzvész pusztított. *Hizó Imre* házában ütött ki a tűz és a lángok egy pillanat alatt az egész házat elborították. Ugy, hogy mire észrevették a bajt, már egyetlen lángoszlop volt az egész ház. A szanaszét fekvő házakból elősiettek a fellármázott emberek, de nem segíthettek, mert a házba bemenni nem lehetett. *Hizó Imre*, aki a tűz kiütésekor még kitámolygott, a nagy füsttől elájult és csak hosszas élesztgetés után sikerült őt eszméltre kelteni. A szomszédok sejtették, hogy a *Hizó Imrével* lakó *Matuska Györgyné* és 6 éves leánya bent vannak az égő házban, miért is fokozott, kétségbeesett igyekezettel próbálták oltani a tüzet, vagy megközelíteni a ház belsejét. Ez azonban nem sikerült. Mikor a tűz elhamvasztott mindent a házon, amit a tűz fog, akkor látták a rémes jelenetet. A paraszak romja alatt, melyek aláhullottak, ott feküdt a közepén *Matuska Györgyné*. A szerencsétlen a füsttől fulladt meg és mert hirtelen elszédült, nem tudott kimenekülni. Keresték a gyermek holttestét is, de nem találták sehol. Végül, mikor *Hizó* magához tért, akkor adta elő, hogy a gyermek a szomszéd faluban van és így szerencsésen megmenekült. A hatóság a szerencsétlenség ügyében vizsgálatot indított.

— Arvaházi Ülés. A városi arvaház igazgató választmányának d. u. 5 órákor a városi tanácsstermben ülést tart, melyre a t. tagokat meghívja Varjassy Lajos polgármester, igazg. vál. elnök.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléreinket egy olyan pénzügyi intézményhez helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám.) Ezen intézmény a takarékbetétet a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadják hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. Minden betevő egy-egy „Selfman“ féle takarékpénztári kártyát kap ingyen. 2711.

— Likőr aromák kitűnő likőrök előállítására; — házilag — Vojtek és Welschnál. 191

TARKASÁGOK.

(A pénz.) Garvay Andor darabjára, A pénz bemutatójára készülnek most az aradi színházban. Természetes, hogy a társulat tagjai próba alatt folytonosan a pénzről mondanak vicceket. A gazdagságról, meg a szegénységről beszél Kesztler Ede. Közbeszól Hunyady József a mosolyogva mondja:

— Tudjátok-e, hogy a pénzről ki mondta a legjobbat?

— Kicsoda?

— Az én hordárom, az öreg Weisz, aki itt áll a Városi előtt.

— Mit mondott?

— Egyszer, amikor egy nagyon gazdag, de nagyon sovány ember elkocsizott a kávéház elé, így sóhajtott fel:

— Oh azok a gazdagok; nem elég, hogy minden pénz az ő zsebukban van, még étvágyuk sincs.

(Ami Shakespeare se ír meg.) A kávéházban egy fiatal újságíróról beszélnek. Az egyik kollégája dicsérte. Ezt mondta neki:

— Olvastam ma a karcolatodat. Nagyon ügyes.

— Az nem szó, hogy ügyes. Az egyszerűen szédítő, — mondták többen.

— Az olyan kitűnő, — szölt valaki, — hogy még Shakespeare se írta volna meg különben.

A fiatal újságíró pedig szerényen köbeszól:

— De nem is fogja megírni.

(A jó.) Ez is a kávéházban történt. Két ifjú gummikerekűn hajtát el a kávéház előtt. Az ablaknál ülők kíváncsian tudakolják, hogy ki az a feltűnő elegánsan öltözött két fiatal ember?

Egy elnök bácsi leinté őket:

— Mit találgatjátok? Mondhatom nektek egész nyugodtan, hogy „wir werden son leben.“

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy elénk előfizető. Illetékes helyen a következő felvilágosítást kaptuk: A reggeli vonatok korábbi indítása éppen az utazó közönség érdekében történt, miáltal Simerán, Kisjenő, Székudvar, Siklő és Elek községeknél az a régi óhaját teljesítették, hogy az aradi piacokra idejekorán bejuthassanak. Ezzel egyidejűleg közvetlen esatlakozást létesítettek a Mezöhegyes és Kurtios felőli Kétegyháza-jövő vonatokhoz is. Az államvasutak vonatainak sűrű kéréséről senki sem tehet, e téren a bajok orvoslása hatáskörükön kívül esik; remélhető azonban, hogy az állapotokon rövid időn belül segítve lesz s akkor az igények minden téren kellő kielégítést nyernek.

Jenő. Szeged. Rossz vers. Ne folytassa.

Temesvár. Köszönet. Köszöljük a szép verset. Kérjük a folytatást.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— A telepesek közönsége állattenyésztése érdekében. Darányi földművelésügyi miniszter 224,000 korona állami kölcsönt engedélyezett az Arad, Csanád, Temes és torontány megyei telepeseknek, hogy ezen összegben tanyáikat állítsák fel. Az érdekelt telepesek közönsége az állami kölcsönt 5 év alatt fogják visszafizetni és pedig úgy, hogy a fizetés csak az összeg felvételétől számított harmadik esztendőben történik, amíg a telepeseknek a beszerzett jobb-fajta állomány már jövedelmez. Az engedélyezett állomány után az érdekelt kistenyésztők 2 és fél százalékos fizetést a miniszteri elhatározásában az vezette, hogy a telepesek közönségeiben a jól tevelő tehének elterjedésével az állattenyésztés más csapást vágjon és a gazdaságok jövedelmező legyen. Az állami kölcsönt az aradi jószágigazgatóság kezel és osztja ki az érdekelt községeknek.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, november 26

Amerika 1/2-el magasabb. Szilárd. 10 ezer mm. 15 fillérral magasabb.

A. árak 50 fillérről számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buda ápriliára	13.28—13.29	13.23—13.24
Buda májusra	7.74—7.75	7.73—7.74
Rosa ápriliára	11.81—11.82	11.84—11.85
Zab ápriliára	8.98—8.99	8.90—8.91
Buda 1909. októberre	11.73—11.74	11.67—11.68

Zsúrul 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	610.—
Magyar hitelrészvény	715.—
Közúti vasút részvény	775.—

Vendéglő-megnyitás!

A Luther Márton-utca és Erzsébet királyné-körút sarkán a Suciú-házban november hó 28-án este tartatik meg

a „Park-vendéglő“ ünnepélyes megnyitása.

Valódi hegyaljai borok, kitűnő sör. Tiszta, izléses konyha, melyre abonenseket is elfogadunk. Reggeli kávé süteménnyel 24 fillér.

A nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja

3440 a „Park“-vendéglős.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1908. évi november hó 27-án:

C) bérlet. C) bérlet.

A csókkirály.

Regényes daljáték 3 felvonásban. Szövegét írta: Orbán Dezso. Zenéjét szerzette: Sztrojanovics Jenő.

S Z E M É L Y E K:

Bumschvic	Ladislav J.	Fausan	Benkóné.
Bombadilla	Polgár S.	Miska, fia	Kállay Jolán.
Haeaskark	Várnay Jenő.	Udvarhölgy	Kua Irén.
Évike, leánya	Zalay Margit.	Hausen	Szabó László.
Yvette	Wlassák V.	Kisbíró	Leóvey Lee.

Kezdete este 7 és fél órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.) Nagy autómobilverseny. Szenzációs sportajándék.

Műsor 1908. november hó 27-én pénteken:

1. A repülő ember. Bohózat. — 2. A nagybácsi végrendelete. Eretkép. — 3. Alom egy elátkozott kastélyban. Fantasztikus. — 4. Betörő csapat. Kacagtabó. — 5. A birkozó feleség. Dráma. — 6. Az új kalap. Kacagtabó. 7. Aranytojást tojó tyúk. Színes. Látványosság. — 8. A szegény árva. Eretkép. — 9. Legató náasut. Humorok. — 10. Nagy autómobil verseny. Szenzációs sportkép.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Minden előadás alatt katonasereg járulék. — Csokrásza.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTEK.

Miután biztos tudomásom van arról, hogy az e hó 22-iki délutáni színházi előadás alatt az első emeleti D. páholyban eltűnt női boát ki vette magához, ez uton szölitom fel az illetőt, hogy azt 24 órán belül e lap kiadóhivatalához juttassa, különben nevét a rendőrség tudtára fogom adni.

W. B.

3688

A fűtési idény alkalmából ajánlunk:

Porosz Salon Kőszenet,
Porosz Dió Pirszenet,
Porosz Légszesz Kocsz,
Zsilvölgyi Salon Kőszenet.
Vasaláshoz darabos Bükkfaszenet

Ugy faszén, mint összes Kőszen és Kocsz fajok Boros Béni-tér 2. sz. szentelvényünkön rosáltva, kő és portmentes. — Szállítványainkat pontosan mérve, plombázott szákokban teljesítjük és csakis elősmert legjobb elsőrendű minőséget szállítunk. Házhoz szállítást saját kocsijainkkal eszközöljük. 3581

Szives megkereséseket Telefon sz. 139. vagy Andrassy-ter 14. sz. üzletünkben kérünk.

Uj! Tűzgyújtás papir és lágyfa nélkül „Lapidim“ tűzalágyujtóval, 2 nagyságban, 1 csomag 10 drb. 20 és 30 fill. Uj!

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése
Arad, Andrassy-tér 14. szám.

Kész butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönségnek kitűnő minőségű, modern

butoraimat és olyan készítésére jutányos ár mellett vállalkozom. 3610

Varga József,

asztalos mester

Arad, Kápolna-u. 6. b.

38708—1908. sz.

Hirdetmény.

Az 1908. évre kivetett országos betétpótlási pótlóadó lajstromot az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében 8 napi közzemlére kiteszük f. évi november hó 26-tól kezdődőleg.

Felzölamlások a kitétel napjától, új adózókra nézve az adókönyvecskébe történt bejegyzés napjától számított 16 nap alatt a városi tanácsnál nyújthatók be. Arad, 1908. évi november hó 17. napján.

A városi tanács.

* Az ezen sorok alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Valódi orosz, Caravan és chinai

TEÁK

eredeti csomagokban és kimérve

Valódi Jamaikai

RUMOK

ismert saját töltésű üvegeinkben

Legelőnyösebben ösmert bevásárlási hely:

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

506—1908. gsz.

Versenytagyalási hirdetemny.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az Aradon létesített 6 uj elemi iskolában szükségelt ablakredőnyök (függönyök) szállítása iránt folyó évi december hó 14-én délelött 10 órakor a városháza földszinti termében zárt ajánlati versenytagyalást tart.

A teljesítendő munka mennyisége, a méretek kimutatása, valamint egyéb szükséges tudnivalók Arad sz. kir. város mérnöki hivatalában a hivatalos órák alatt d. e. 9—12-ig, d. u. 8—6-ig ünnepnapok kivételével megtekinthetők, hol az ajánlati lapok és költségvetések díjtalanul megszereshetők.

A versenyezni óhajtokat felkérjük, hogy a szállítás iránti szabályszerűen kiállított és pecsétell ellátott, borítékba helyezett ajánlataikat az ajánlati költségvetéssel együtt közvetlenül, vagy posta útján a kiűzött nap d. e. 10 óráig Arad sz. kir. város gazdasági székhöz anynyival inkább is nyujtsák be, mert az elkésett ajánlatokat figyelembe nem vesszük.

A versenytagyaláson ajánlattevők, vagy azok képviselői jelen lehetnek.

Ajánlattevő köteles az ajánlati végösszeg 5%-át készpénzben vagy a közszállítási szabályzatban megjelölt óvadékképes értékpapírok an bánatpénzül folyó évi december hó 14-én d. e. 10 óráig a városi pénztárba letenni és a vonatkozó letéti jegyet az ajánlathoz csatolni.

Ajánlatot csak a város által kiadott szabványos ajánlati lapon és a munka mennyiségei szerint kimutatási úrlapon, egységárak kitüntése mellett lehet tenni.

Százalékos engedménnyel, vagy felülfizetéssel tett ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

A függöny 1909. március hó 1-ig teljesen készen, az egyes iskolák ablakain felszerelve átadandók.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a költségvetést, a vállalati általános és részletes feltételeket teljesen ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Ajánlattevők ajánlataikkal a közszállítási szabályzat 25. §-a értelmében a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Azon pályázók, kik a szállítást elnyerni óhajtják: kötelesek iparűzői jogosultságukat igazolni, akik pedig Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, illetőleg ismeretlenek: tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, amelyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A munkálatoknál kizárólag hazai termékek használhatók fel és magyar honos munkások alkalmazandók.

A város közönsége fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az árakra, szabadon választhasson.

Arad, 1908. évi november hó 23. A gazdasági szék.

Versenytagyalási hirdetemny.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság pályázatot hirdet a Temes megyében fekvő Sztancsófalva községben építendő róm. kath. templom és lelkészlak és a hozzátartozó melléképületek összes munkáinak végrehajtására.

Kikiáltási ár 55.355 korona 68 fillér.

Ajánlatok az összes munkákra egy összegben, valamint a föld, kőműves, elhelyező, cserépfedő, beton és különfélekre egy ajánlatban és az ácsmunka, bádogos munka, vasmunka, asztalos, lakatos, üveges és mázoló munkákra külön-külön is tehetők.

A zárt írásbeli versenytagyalás az aradi m. kir. államjószágigazgatóság hivatalos helyiségében 1908. évi december hó 16-án délelött 10 órakor fog megtartatni.

Ajánlattevő az ajánlott összeg 0t (5) %-ának megfelelő készpénz, vagy elfogadható értékpapírokból álló bánatpénznek valamely kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló nyugtával felszerelt, ivenkint 1 korona bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő felirással ellátott írásbeli ajánlatot tartozik benyujtani, a melynek tartalmaznia kell ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ő az árlejtési és szerződési feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri s magát azoknak aláveti.

Az ajánlatban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

Az ajánlatok az aradi m. kir. államjószágigazgatóságnál december hó 16. napján délelött 10 óráig nyujthatók be, ahol a tervrajz, költségvetés és a feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Elkésett, utóajánlatok, vagy táviratok nem fognak figyelembe vétetni.

Arad, 1908. évi november hó 23-án.

M. kir. államjószágigazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

3636

DEPILLOR
HAJVESZTO.

E csodahatásu szerrel minden oly helyről, a hol a hajnöves alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ara utasítással 1 korona.

Tyükszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ara utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánnymásoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ara egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb,

legtartósabb

amerikai

Gummi-óvszer

NEVER.

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban 241

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRO HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján

asszisztánsra,
nevelőre,
széleskörűre,
könyvtelőrre,
szélesre,
leányra,
gardatisztra,
szőlőszára,
csellósra,
korcsárosra.

kulcsárira,
gazdaságnőre,
szakácsnőre,
szobalányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

bőrbeadni kíván

szitkokot,
kocsit,
vadászterü-
letet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

AKI

eladni kíván

szitkot,
szegorót,
szitot,
gyümölcsöt,
szabót,

szitkot,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

mindenféle vétel vagy bérbevitel eszé-
lőből keresel;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értesít, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetésai

rovatait használja.

4 polgárt végzett ifju

mint irodai gyakornok havi 30 kor.
fizetéssel alkalmazást nyer. Írás-
beli ajánlatok a kiadóhivatalhoz
intézendők „Gyakornok” jellegével.
8635

Egy teljesen jó karban levő

utazó bunda és lábzsák eladó. Cim-
a kiadóban. 3689

Ajánlok

napi áron szalonnát, zsírt, füstölt
húsekat és kolbászokat. Árjegy-
székekkel szolgálók. Garai Károly,
Arad. 8448

Két szobából álló

butorozott garszon utcai lakás azon-
nal kiadó. Ötvös-u. 16. 8617

Legjobb francia divattlap

a „La Toilette Moderne”. Ára szá-
monként 1 kor. 20 fill. Kapható
Ingusz I. és Fia könyvkereskedésé-
ben Arad, Weitzer János-u. 201

Szellő özpár

bak és suta, 1 1/2 évesek, eladó.
Megkereséseket „Vadaskert” alatt
a kiadóhivatal továbbítja. 8428

Ügyes keresztény segéd,

ki a fűszer, vas- és rövidáru szak-
mában jártas, vidéki üzletbe fel-
vétetik. Ajánlatokat fizetési igény
megjelölésével, „Ügyes” jelige alatt
a kiadóhivatal továbbítja. 8596

Veszek könyvtárakat,

egy-egy könyvet és hangjegyeket
legmagasabb áron. 80,000 köte-
tes kölcsönkönyvtár és zenemű-
kölcsönző intézet. Telefon 885. sz.
Kerpel Izsó könyv- és papirkeres-
kedése, Aradon. Ugyanott tanuló
felvétetik. 3161

Permetező javítások elfogadtnak

M. kir. szabadalmazott

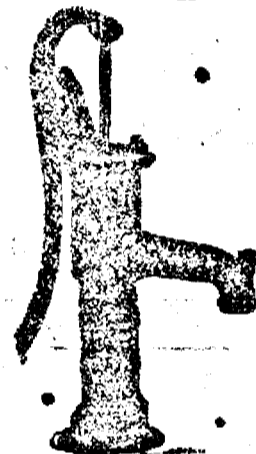
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségi
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyú hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
héjak és egyéb tisztátanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
attyú nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működésé-
rért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Selyő szelepekkel. Köz-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálataánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működésé-
rért 3 évi jótállás (ingyen javítás).
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű beü-
gummozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely beü-
gummozott
vagy külföldi
gyárban.

Hönig-Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyú készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Szives tudomásul!

Van szerencsém a t. közönség és
összes üzletfeleim szives tudomásá-
ra hozni, hogy harminc év óta fen-
álló, kitűnő jó hírnévnek örvendő

férfi-ruha üzletünket

megboldogult férjem, Inokai Tóth
Lajos elhalálása után is fenntar-
tom és azt tovább fejleszteni
törekszem.

Minden igyekezetem odairányul,
hogy a legelsőrendű magyar, francia
angol posztógyárakkal a régi ösz-
szeköttetésünket fenntartom, miál-
tal ama kellemes helyzetben vagyok,
hogy a legdivatosabb férfi ruhákat,
szalon öltönyöket mértékszerűen
megrendelésre a lehető legolcsóbb
árakon, felelősségre 24 órán belül
elkészíthetjük.

Férfi ruha üzletem a legkitűnőbb
szabázzsal rendelkezik. 3621

A t. közönség régi bizalmát és
szives pártfogását tisztelettel kéri

Özy. Inokai Tóth Lajosné

Andrássy-tér Neuman-palota.

Szép mell

két hó alatt szerethető a
„Pillules Orientales” által,
mely az egyetlen szer, miáltal
a mell fejlődését előmozdít-
hatjuk, annak erősségét hely-
reállíthatjuk és a női ke-
belnek gyönyörű telt formát
ad, anélkül, hogy az egész-
ségére kártékony lenne.

Az arzenikum mentességért
felfelünk. Kiváló orvosok ál-
tal elismertve. Teljes díjazás-
t. J. dolo. használati ut-
sítással (korona 54 Millé-
r. Permentve.

J. Ratté, gyógyszerész Páris. Raktár Bu-
dapest: Török József gyógyszerárában,
Király-utca 12. 5784

21404—1908. kh.

Hirdetmény.

Berkovits Béla aradi lakos Polt.
Pécskai-ut 17. sz. a. telkén egy
füvegcsiszoló, művegező és tü-
kögyár felállítására telepenge-
dély iránt folyamodván, az 1884.
évi XVII. t.-cz. 27. §-a értelmé-
ben a telep helyszín tárgyalására
határidőül folyó évi december hó 5.
d. u. 3 órája kitűzetik, a melyre az
érdekeltek ezuton is meghívotnak
azon észrevétellel, hogy a telep
helyszíni és tervrajza, valamint az
üzem módjának leírása a kapitányi
hivatal iparügyi osztályánál folyó évi
december hó 5-ig, mindenkor a
hivatalos órák alatt betekinthe-
ők s a netáni észrevételek írásban
ugyanott, élőszóval pedig a hely-
színi tárgyalás alkalmával megte-
hetők, mert a mennyiben ilyenek
nem említettének, s ha köztekint-
etek gátolag fel nem merülend-
nek, a telep engedély az idézett
törvény 30. §-a rendelkezéséhez
képest ki fog adatni.

Arad, 1908. évi november hó
25-én.

Sarlot,
főkapitány.

Köszén

3.60 korona.

100 kg.-ként házhoz szállítatik 50
— kg.-os plombázott zsákokban. —

Megrendelhető:

Erdélyi bánya r. t.

főraktáránál 3632

Karolina-utca 7. sz.

Telefon 206. sz.

Szövet, barchet, flannell

és mindenféle téli áruk

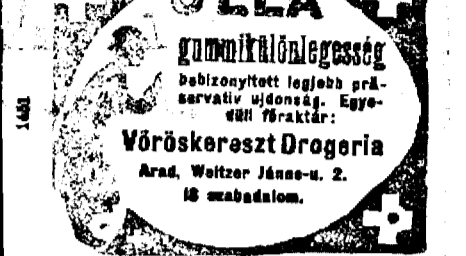
remek választékban

Hoffmann Sándor

1908. november 27.

Arad, Színház-épület.

Vidékre mintákat készséggel küldök.

Telefon 688.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázoló

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbből a legdiszesebb
kivitelig elvállal munkákat ugy-
helyben, mint vidéken. 1905

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fia

tanulónak

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nagymennyiségű

plé-pánt és maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendel-
jen addig, míg tőlem árjegyzéket nem
kér! Gyökeres oltványok ezre 140
korona, Delaware ezre 100 korona.

Cím: 5715

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye.